

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht - Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74 2406 EP Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

Meditatie

DE ZALIGSPREKINGEN 7

Zalig zijn de vreedzamen, want zij zullen Gods kinderen genaamd worden. Matth 5:9.

De beleving waarvan de Heere Jezus hier spreekt, is aantrekkelijk voor het nieuwe leven der genade. Want het is zoet en zalig voor het gemoed, een vreedzame te mogen zijn in het geloof dat door de liefde werkt. Het hart mag dan met blijdschap aan de Heere denken en dat met de blijken en bewijzen van Zijn Goddelijke en Vaderlijke liefde in het hart. Van dat vreedzaam zijn in de Heere straalt iets uit, en dat heerlijke bezit van vrede en vreugde in Hem wordt als vanzelf ook anderen aangeprezen, om dat biddende te zoeken, vanwege de goedertierenheid die daarin gesmaakt mag worden. Gunnend en welmenend wordt zo de dienst des Heeren ook anderen aangeprezen, om dat ernstig en biddend te zoeken, daar dan het hardste hart door Gods goedertierenheid getrokken kan worden tot bekering. Om er toch niet aan voorbij te gaan, daar de aarde vol is van Gods goedertierenheid.

En daar wij alle recht en waardigheid zijn verloren door de zonde, komt de Heere Jezus tot ons met de zalige vreedzaamheid der genade. Terwijl wij van nature leven in de staat van vijandschap en ongelooft tegenover de Heere.

Wij hebben de vernieuwing des harten van node, „Om God te leren kennen in Zijn algenoegzaamheid, Jezus in Zijn dierbaarheid en zichzelf in zijn vloekwaardigheid”.

Doch al roept Asaf uit de onberouwelijke keus van zijn hart de goddeloze tot bekering daar de dienst des Heeren voor hem een zalige dienst is geworden, dan kent hij zichzelf nog niet in de diepte van zijn verderf als een goddeloze. Het werd anders in zijn hart, toen hij zag op de voorspoed der goddelozen. Toen hij nijdig werd op de dwazen, ziende der goddelozen vrede in het tijdelijke leven, begon hij te wankelen, wat hem deed uitroepen: „Maar mij aangaande, mijne voeten waren bijna uitgeweken, mijn treden waren bijna uitgeschoten”. Het was door de kracht van zijn eigengerechtigheid, dat hij de voorspoed der goddelozen niet kon verdragen. Want zij hebben rust en welvaart, zij vermenigvuldigen het vermogen. En Asaf werd de ganse dag geplaagd en zijn bestrafing was er elke morgen.

En zo kwam deze man, die in de grond der zaak de Heere liefhad, onder het oordeel te staan. Wat hem in zijn blindheid tegenover zijn verdorven bestaan deed komen tot de Gode ontterende gedachte: „Immers heb ik tevergeefs mijn hart gezuiverd en mijn handen in onschuld gewassen”.

En dat duurde, zegt Asaf: „Totdat ik in Gods heiligdommen in ging en op hun einde merkte”. Maar uit het volgende blijkt ons duidelijk, dat deze opstandige en vijandige man niet uit eigen beweging kwam te treden in Gods heiligdommen om zich te verootmoedigen. Maar Asaf werd door de vernieuwing des gemoeds in zijn opstand en vijandschap getroffen, wat hem deed uitroepen: „Ik zal gedurig bij U zijn, Gij hebt mijn rechterhand gevat”. Want hij was in zichzelf net zo links als de goddelozen. Maar de Heere greep hem bij de rechterhand van het nieuwe leven, wat hem deed uitroepen: „Toen was ik onvernünftig en wist niets, ik was een groot beest bij U”. En zo heeft Asaf

zichzelf als een goddeloze leren kennen onder de majesteit van Gods heiligheid en rechtvaardigheid tot diepe verootmoediging. Men zegt ten onrechte wel eens, dat de natuurlijke mens zichzelf eerst vanuit zijn natuurstaat als een goddeloze moet leren kennen, om dan kennis te bekomen van Christus in Zijn borgwerk. Maar Asaf heeft eerst de inlijving in Christus leren kennen. En dat is het Goddelijk schrijven van Zijn wet in het hart, door de liefde die Hij beliefde uit te storten in zijn hart. En dat is het komen en het zijn op de leerschool van Christus, wat het hart verbindt aan de Heere en Zijn dienst. Om zichzelf door ontdekking en ontgronding, onder de bearbeiding van de Heilige Geest, te leren kennen tot diepe verootmoediging als een goddeloze, die het waardig is als een groot beest verstoten te worden. Wat Paulus deed uitroepen: „Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven”. Wat Asaf met een vreedzaam hart in de Heere deed roemen, met een hartelijke overgave aan Zijn Goddelijke leiding: „Gij zult mij leiden door Uw raad en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen”. En dat is dus niet alleen een kinderlijk leven in de verzoening, door voldoening in de Heere Jezus, maar ook heeft de Heere zijn rechterhand gevat, om Hem vreedzaam te volgen. En dat met het kinderlijk vertrouwen dat de Heere hem, als Gods raad zal zijn uitgediend, in heerlijkheid zal opnemen. En dan zal zijn verdorven bestaan geheiligd worden in het graf van de Heere Jezus, om door Hem ten jongste dage met de volle heerlijkheid van Zijn beeld opgenomen te worden in het huis des Vaders. En toch weet Jesaja in het verdere leven ons nog iets te vertellen van het vreedzaam gaan op de weg van heiligmaking. Want toen hij naar de begeerte van zijn hart opging in het binnenste heiligdom, kwam hij te staan onder de majesteit van Gods heiligheid. Daar de serafs, die boven Hem stonden, riepen: „Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen”. Wat Jesaja als kind en knecht deed uitroepen: „Wee mij, want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is, want mijn ogen hebben de Koning, de Heere der heirscharen gezien”. Zodat de profeet er door in diepe vernedering kwam te staan voor het aangezicht des Heeren. Niet in staat zijnde vanwege zijn verdorven bestaan het woord des Heeren recht te prediken. Maar de Heere zond één van de serafs met een gloeiende kool van het altaar, die zeide: „Zie deze heeft uw lippen aangeroerd, also is uw misdaad van u geweken en uw zonde is verzoend”. En zie, zo hebben wij het van dag tot dag van node, dat de erfzonde van onze lippen weggenomen worde door het vuur van Zijn altaar, om des Heeren lof te verkondigen in het spreken uit Zijn Woord, door de bediening van Zijn Geest. En wat zou Gods kind dat door dat ter harte te mogen nemen in de beleving meer vrijmoedigheid te geven om te spreken van de Heere en Zijn wegen, door de genade van Jezus Christus. Want onze lippen worden van dag tot dag door de verdorvenheid van ons bestaan verontreinigd. En door daar overheen te leven is dat tot grote schade van het geestelijke leven. Want met ons vlees dienen wij de wet der zonde, zegt Paulus in diepe verootmoediging. Want de vrede, die leeft in het hart van de vreedzamen, straalt uit in de

VAN DE ADMINISTRATIE

Wie kan mij helpen aan de juiste adressen van W. Leistra 8-12, 8321 TG Urk en J. Bakker-Hulst, Blauwsweg 1, 8031 PG Elburg? Met de mededeling: vertrokken, zond de PTT ons blad retour.

Ook ditmaal mochten wij weer f 290,— extra ontvangen, w.o. f 100,— via J. v. Heteren uit de kollekte te Slidrecht (C.) en f 90,— van G. van G. te N., terwijl wij weer 5 nieuwe abonnees konden noteren. Voor al les onze dank en bij de voortduur blijven wij de uitgave van „Bewaar het Pand” aanbevelen. De 13de jaargang loopt weer teneinde en alles overziende hopen wij de 14de jaargang (1979) voor het geringe bedrag van f 10,— ongehinderd te kunnen voortzetten.

Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 704350.

v. d. L.

weg van heiligmaking. En dat is de liefde des geloofs tot eer van de Heere, en tot zegen van onze naasten te mogen leven. Waarin Gods kinderen elkander dan krijgen te ontmoeten tot onderhouding van de gemeenschap der heiligen. Waarop Paulus doelt als hij zegt: „Dezelfde Geest getuigt met onze geest, dat we kinderen Gods zijn”. Het is een spreken van hart tot hart uit het geestelijk kennen van de Heere in Zijn deugden en daden. En zo worden zij dan door het getuigenis van de Heilige Geest kinderen Gods genaamd. Maar dat kan ook zijn tot stichting van onbekeerden, als 't hen mag brengen tot het besef dat leven der vreedzamen te missen. Het oog kan er door geopend worden, zodat het begeerlijk en dierbaar wordt voor het hart, om het van de Heere te begeren, daarvan ook deelgenoot te mogen worden.

Van de vreedzamen wordt hier gezegd: „Want zij zullen Gods kinderen genaamd worden”. Want de Heere heeft als de grote Vredevoorst aan dat „vreedzame” Zijn naam en eer verbonden.

Hij heeft hen door Zijn vrede te stichten in het hart voor Zijn rekening genomen. Want het kindschap wordt door de driehoofdige vijand niet weinig bestreden, zodat de Heere in die beleving er aan te pas moet komen. En daar Hij met Zijn komst in het hart de vrede kwam te stichten, die alle verstand te boven gaat, werden zij door Zijn naan aan die zaak verbonden en aangedreven tot Hem te vluchten, om van Hem daarin getuigenis te mogen ontvangen, dan hebben zij hun smaden wat te antwoorden. Want dat nieuwe levensbeginsel kleeft Hem aan, het kan Hem niet missen, daar Hij hen dierbaar en onmisbaar is geworden. En zie, de Heere komt het zo fel bestreden hart te verkwikken en te versterken met het licht van Zijn vriendelijk aangezicht. Wat al de vijanden en tegenstanders van de vreedzamen doet verdwijnen, want zij kunnen dat licht en dat leven van de Heere niet verdragen. En zo zullen zij alle vijanden ten spijt, Gods kinderen genaamd worden. En die zekerheid en vastigheid is door de Heere Jezus gesteld in het getuigenis van de Heilige Geest. Die niet alleen spreekt in Zijn naam, maar ook in de naam des Vaders. Want de Heere Jezus weet, dat wij dat niet vast kunnen houden en dat zou ook niet profijtlijk zijn, want de zaak is in de hand des Heeren. Hij zegt: „Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk, die zullen op de naam des Heeren betrouwen”. En zo ruist het door alles heen: „Zalig zijn de vreedzamen, want zij zullen Gods kinderen genaamd worden”.

Soest

Kok

VAN DE REDAKTIE

1. Ds. H. van Leeuwen - Het was onze gewaardeerde medewerker niet mogelijk voor dit nummer een artikel gereed te maken. Er zijn grote zorgen in zijn gezin. Mevr. Van Leeuwen is ernstig ziek. Beterschap is menselijk gesproken niet te verwachten. De Heere kan het echter wel maken, lichamelijk en geestelijk, met de patiënt zelf en ook met haar man en kinderen. De Heere moge hen allen gedenken in Zijn gunst en Zijn nabijheid doen ondervinden. En de zieke zelf moge het de dichter nazeggen: al ging ik ook door het dal der schaduwen des doods, Uw stok en Uw staf die vertroosten mij.

2. Ds. Slagboom Deze schrijft in het kerkblad van Barendrecht van 14 dezer het volgende:

Na ongeveer vier weken mag ik de kopy voor de kerkbode weer klaarmaken. Het is een wonder van Gods goedheid en lankmoedigheid dat dit kan. Hoe anders had het ongeluk niet af kunnen lopen. De Heere heeft mij nog willen sparen voor het gezin en voor de gemeente. Ook heb ik gezien dat het nodig is de Heere te zoeken en te kennen in onze gezonde dagen. Onverwachts kan het eeuwigheid zijn. **Het** is zo'n voorrecht persoonlijk van **genade** te weten in ons hart en leven. En **juist** omdat het **genade** is mogen we dat ieder nog boodschappen, opdat het bij de Heere gezocht zal worden.

Voor de toekomst kan ik niet veel zeggen. Langzamerhand kan ik wat bezoeken gaan doen. D.V. hoop ik zondag 19 november weer te preken. Of het een of tweemaal zal zijn weet ik niet. In de week daarop hoop ik de catechisatie weer te beginnen op de gewone tijden. Wellicht zal alles in het begin wat korter moeten. Ik durf er niet zoveel van te zeggen. In alles zijn we afhankelijk van de Heere. U begrijpt dat ik niet forceren mag. Daarbij is het zo gemakkelijk als de arbeid roept om jezelf te beperken. Anderzijds kan het nu niet anders. Het doet ons goed dit te kunnen doorgeven.

3. School voor Dundas en Hamilton -

Weer ontvingen we per giro een gift van f 100,—. Blijkens de laatste nieuwsbrief van de school was het mogelijk om het eerste cursusjaar zonder schuld te beginnen. Dat is mede te danken aan de vele giften, die uit Holland kwamen. Verdere giften zijn van harte welkom. Het christelijk onderwijs wordt in Canada niet gesubsidieerd. Alle kosten komen ten laste van de ouders. Dat is voor deze school met zo'n tachtig leerlingen en vier leerkrachten al gauw 90.000 dollar per jaar. Mogelijk wordt in dit nummer een verslag van de ingebruikneming en officiële opening van de school opgenomen. Als er geen plaats voor is moet het nog even wachten.

4. Gideon - De telefoon gaat. De hoorn wordt opgenomen. We horen iemand zeggen: kan ik me nog opgeven voor het boek van Ds. Van der Ent? Ja natuurlijk. Naam en adres worden genoteerd. Zo is het al verschillende keren gebeurd. Men kan zich nog bij ons opgeven, telefonisch of schriftelijk. De uitgever is bezig zijn maatregelen te nemen voor het tijdig gereedkomen van het boek. Nu, dat is het meer dan waard.

5. Nog iets - Ds. Van der Ent schrijft aan het slot van zijn artikel, dat iemand tegelijk vier nieuwe abonnees op ons blad opgaf. Dat verblijdt ons allen. Bij de administratie komen ook regelmatig nieuwe abonnementen binnen, die zij rechtstreeks of via anderen ontvangt. Zelf hebben we ook de laatste tijd meerdere malen dankbaar nieuwe abonnees mogen noteren. Dan worden we opgebeld: Ds., u spreekt met..., ik heb weer een nieuwe abonnee en dan volgen naam en adres, compleet met postcodenummer. Dat doet goed.

Dit alles doet ons het volgende schrijven. We veronderstellen, dat vele ouders, die op ons blad geabonneerd zijn, ook hun kinderen het blad laten lezen en dat die er zelf naar grijpen. Maar hoe is het, wanneer die kinderen in het huwelijk treden of wegens andere geldige redenen het ouderlijk huis verlaten? Zorgen de ouders er dan voor, dat de kinderen Bewaar het Pand blijven lezen? Dit zal vaak het geval

zijn, maar we hebben toch de indruk, dat dit niet voldoende de aandacht heeft. Vandaar deze tip. Laten de ouders hun kinderen abonnee maken. Er ligt hier nog wel een braak terrein, dat kan worden bearbeid, met goede vrucht! We zien uit naar nieuwe abonnees, nu met name van veel jonge mensen!

B.

UIT HET KERKBLAD VAN SLIEDRECHT-CENTRUM

De kerkeraad schreef in het nummer van 27 oktober j.l. een waarderend artikel betreffende Ds. Tanis en zijn echtgenote ter gelegenheid van het ambts- en huwelijksjubileum, onder de titel SOLI DEO GLORIA. We nemen het eerste gedeelte over.

Het is de komende dagen in de pastorie een tijd van gedenken. Als de Heere het geeft, zal het morgen, zaterdag 28 oktober de huwelijksdag zijn van dominee en mevr. Tanis. Want 25 jaar geleden mochten zij door Gods goedheid op die dag aan elkaar het ja-woord geven. Dit gebeurde in Driebergen, de woonplaats van mevrouw (toen mej. van Gernerden). Onze oudplaatsgenoot Ds. P. van der Bijl was daar toen predikant, en hij heeft het huwelijk bevestigd met Psalm 32:8. Na afloop van de receptie die avond mocht het toekomstige predikantsechtpaar met hun toekomstige gemeenteleden meereiden naar Urk, de eerste standplaats van Ds. Tanis. Onderweg klonken de psalmen door de bus; de Heere had hen bijeen gebracht.

Hiermee zijn we gelijk bij het tweede jubileum, want D.V. 6 november is het 25 jaar geleden dat de dominee op Urk bevestigd is. Dit gebeurde door zijn „geestelijke vader” Ds. W. F. Laman van Rotterdam, met als tekst Jesaja 52:7.

Ds. Tanis heeft zijn eerste preek, de intrede preek op Urk gehouden uit Psalm 27:4, - een persoonlijk beleefde werkelijkheid.

Ruim 4 jaren heeft dominee op Urk gewerkt. Een bijzondere periode in het gezin. Inmiddels waren er 2 kinderen uit Gods hand ontvangen.

Via Middelharnis en Barendrecht heeft het predikants-echtpaar met hun zes kinderen zich in augustus 1969 geïnstalleerd in de ruime pastorie van Sliedrecht-C.

Had Ds. Tanis in 1955 moeten bedanken voor het beroep wat Sliedrecht toen op hem deed, in 1969 was dit onmogelijk voor hem.

Op 25 april werd hij bij enkelvoudige kandidaat-stelling beroepen en op Hemelvaarts morgen van 15 mei kon Ds. Smits aan de gemeente bekend maken dat Ds. Tanis het beroep naar onze gemeente aangenomen had. Het vertrek uit Barendrecht was een hele zaak voor Ds. en gezin. Goede jaren daar gehad en dan naar zo'n grote gemeente op een moment dat men volgens eigen waarneming zwak van moed en klein van krachten was. Maar de roeping was duidelijk en in biddend opzien tot de Heere werd de reis naar Sliedrecht ondernomen. Op woensdag 20 augustus 1969 heeft Ds. Tanis zich aan onze gemeente verbonden met de woorden uit Romeinen 6:23 „Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven door Jezus Christus, onze Heere”. In de middagdienst was hij bevestigd door zijn vriend en broeder Ds. H. C. van der Ent, met Openbaring 1:12b, 13a, 16a en 20b.

Als we nu de 25 jaar kort overzien, mogen we toch bepaalde dingen opmerken. Dominee Tanis heeft zich de achterliggende periode mogen verheugen op een goede gezondheid, slechts één zondag heeft hij niet kunnen preken wegens ziekte. En hoewel er soms moeilijke tijden naar het lichaam waren, heeft de Heere altijd door- en uitgeholpen. Hoewel het geenszins onze bedoeling is mensen of personen te verheerlijken, is in deze perioden van gedenken een woord van waardering ten opzichte van het predikants-echtpaar toch zeker op zijn plaats.

De inzet van beiden is in de gemeente genoeg bekend. Naast de open deur van de pastorie is er het medeleven in droeve en blijde omstandigheden, waarin de gebondenheid aan de gemeente duidelijk blijkt. Oud en jong kunnen altijd een beroep doen als er problemen zijn. Dikwijls zal het gezin op de tweede plaats komen, want de werkzaamheden van onze pastor zijn veelomvattend. Ook dat mag wel eens getekend worden. Want het preken is na 25 jaar nog geen „gewoonte” geworden, het vragen om een

tekst is een wekelijks terugkerende behoefte. De studeerkamer is geen onbelangrijke plaats in het leven van onze predikant.

De catechisaties zijn, naast het onderwijzen van de jeugd der gemeente, ook de mogelijkheid tot het contact met jongens en meisjes, met de jeugd. Hun tijdelijk welzijn, maar bovenal hun zieleheil gaat onze dominee zeer ter harte.

Zo schrijft de kerkeraad van Sliedrecht-centrum. Hij noemt nog veel meer, maar het lijkt ons niet nodig hier een overzicht te geven van al de werkzaamheden van Ds. Tanis. Echter kunnen we niet nalaten over te nemen, wat de kerkeraad als laatste, als belangrijkste, noemt.

En als laatste, als belangrijkste, mogen we toch zeker vaststellen dat de Grote Zender het werk van Zijn knecht in dit deel van Zijn wijngaard, niet ongezegend heeft willen laten. Laten we ons over dat laatste verwonderen, want noch wij als gemeente, noch de dominee en zijn gezin, zullen kunnen zeggen dat we het er zo goed afbrengen. Daarom Soli Deo Gloria.

Mocht dit ons uitdrijven tot de Heere en wij van Hem afsmecken of Hij de dominee nog vele jaren wil schenken aan de zijde van zijn vrouw, in het midden van zijn gezin en in onze gemeente; om hem te zegenen en tot zegen te stellen. Dat er veel gebed onder ons moge zijn om het goede voor elkander te zoeken.

Ds. Tanis schreef onder de rubriek Uit de pastorie iets dat we hieronder te dele overnemen:

U zult kunnen begrijpen dat er deze dagen veel in mij omgaat. De ene gedachte na de andere komt boven. D.V. a.s. zaterdag 28 oktober 25 jaar getrouwd en maandag 6 november in het ambt. Wanneer die dagen aanbreken, wat de Heere geve, moet één woord bijzonder onderstrept:

„onverdiend”. Met dat ik dat woord neerschrijf is het in me: „onverdiend”?, „verdiend”! Verdiend door het werk van de Heere Jezus Christus. Door Zijn bloed en Zijn gerechtigheid is er de betoning van Gods barmhartigheid. De ervaring van Gods genade. De bestendiging van Gods trouw. Zo mag ik, zo moet ik die 25 jaar zien. Wat heeft de dierbare Christus veel willen doen. Wat heeft Hij veel willen verdienen voor een honderd procent zondaar. Voor één wiens naam zondaar was, en blijft. Enigszins ga ik nu na deze 25 jaar Paulus verstaan, die beleden heeft: „hoewel ik niets ben”. Echter en dat mag ook niet verzwegen worden, heeft de Heere de lust in het hart gelegd om te dienen. Te dienen in Zijn kerk en koninkrijk. Om wat te mogen doen in de dienst des Heeren. En die gunst heeft de Heere gegeven. Bij die gunst heeft de Heere nog die zegen gegeven, dat de arbeid is niet ongezegend geweest. Zijn daden te melden betaamt. De Heere geve, dat we D.V. maandag 6 november tijdens de herdenkingsdienst dit op de plaats, die mij lief is, n.l. Zijn Huis, mogen doen. De Heere geve een goed samenzijn met elkaar.

Ruim negen jaar mogen we met elkaar omgaan. Toen in '69 de roeping naar Sliedrecht moest aangenomen worden, beleefde ik op een morgen heel sterk mijn onvermogen. Beleden werd: „Heere, deze roeping kan ik niet opvolgen”. Door 's Heeren voorzienige leiding las ik die morgen in een boek het volgende: „De eenmansdienst”, zoals een beroemd man het uitgedrukt heeft, is door de Heere veel meer toegepast dan die van geoevende legerscharen.

Versloegen alle Israëlieten samen wel net zoveel vijanden als Simson alleen? Saul en zijn benden versloegen hun duizenden maar David zijn tienduizenden. De Heere kan de vijand veel vóór geven en toch ten volle over hem zegevieren. Indien wij geloof bezitten is God aan onze zijde. Eén herdershond kan een grote kudde schapen leiden en in het rechte spoor houden.

Wanneer de Heere u gezonden heeft, kunt gij er ook van verzekerd zijn dat Hij u de nodige wijsheid en kracht zal schenken om de u toevertrouwde taak goed en voorspoedig ten einde te brengen. Laten wij dan vasthouden aan Zijn beloften, dan kunnen wij niet beschaamd uitkomen”. Treffend. Waar. Ondervonden! De Heere geve het bij de voortduur. Tot Zijn eer.

Tot zover Ds. Tanis. We houden er ons van overtuigd, dat al onze lezers zich verblijden met de blijden. Vandaar ook, dat we onze

lezers het bovenstaande niet wilden onthouden.

We hebben hem en de zijnen al persoonlijk namens Bewaar het Pand gefeliciteerd, maar ook op deze wijze willen we hem namens alle vrienden en vriendinnen van harte Gods zegen toewensen, en ook de wens uitspreken -ik weet dat ik ook namens anderen spreekt- dat hij gelegenheid mag vinden spoedig weer iets voor ons blad te leveren.

B.

SOLI DEO GLORIA

Dat stond boven de kaart, die de kerkeraad van Sliedrecht-centrum zond en waarin hij o.a. mededeelde, dat zijn predikant Ds. M. C. Tanis op D.V. maandag 6 november zou gedenken dat hij 25 jaar geleden bevestigd werd in het ambt van dienaar des Woords en 's avonds hoopte voor te gaan in een herdenkingsdienst, die zou aanvangen om 19.45 uur.

De vrijdag tevoren was er een receptie ter gelegenheid van dit feit en het 25-jarig huwelijk van Ds. en Mevr. Tanis. Honderden -naar we vernamen hebben 1200 personen de felicitatie-registers getekend- hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om Ds. Tanis en de zijnen geluk te wensen. We schreven daar al over in ons vorige nummer. We willen ons nu alleen bezig houden met de herdenkingsavond.

Het grote kerkgebouw was al ongeveer een half uur voor de aanvang van de dienst geheel bezet. Voor de genodigden waren er plaatsen gereserveerd.

Op ons verzoek vertelde de kostenar, dat er naar zijn schatting ongeveer 1400 personen in het kerkgebouw aanwezig waren.

Ds. Tanis werd door br. J. van Heteren naar de kansel geleid. Hij sprak votum en zegen uit, liet zingen Ps. 84:3 en 6 en las Psalm 119:57-66. We zongen Ps. 56:5, waarna Ds. Tanis vooringing in gebed.

Deze datum -aldus de jubilerende predikant- is een bijzondere in mijn leven. Op 6 november 1953 vond zijn bevestiging plaats door wijlen Ds. W. F. Laman. Dezelfde dag mocht hij als dienaar des Woords voor de eerste maal voorgaan.

Het is vanavond een bijzondere ure. Niet omdat wij bijzonder zijn. Alles is alleen te danken aan de Heere een begenadigd zondaar te mogen zijn en gesteld in de dienst des Heeren: een aarden vat met de schat der genade, soevereine genade.

Van Dale zegt in zijn woordenboek bij jubileum: viering van de dag, waarop iemand zekere waardigheid heeft verkregen. Dat verkregen wordt onderstreept. Het gaat om het rijkste geschenk, het hoogste ambt. Die gedachten hebben hem geleid tot de tekst Ps. 119:65. Het thema is: GELOOFD ZIJ DE HEERE en de punten 1. voor Zijn verkiezing, 2. voor Zijn weldadigheid en 3. voor Zijn trouw.

We zingen Ps. 138:2 en 3. Er wordt gecol-lecteerd ten bate van de bijbelverspreiding in India door Woord en Daad.

Uit de preek nemen we hier een en ander over.

Het woord knecht vraagt de aandacht. Het is een veelzeggend woord. Het is te vervangen door het woord slaaf. In oude tijden waren er veel slaven. Een slaaf was het eigendom van zijn heer. Hij was zijn onafhankelijkheid kwijt. De Griek vond het verschrikkelijk slaaf te zijn. De dichter van Psalm 119 gebruikt dit woord. Het is voor hem een verwaardiging. Hij wil er voor uitkomen. In deze Psalm komt het woord 13 maal voor.

Wie is de dichter? Calvijn denkt aan David. Spreker ook. David is Gods knecht geworden. Hij is ter wereld gekomen als slaaf van de zonde. David heeft dit zelf beleden. Hij was het voorwerp van Gods toorn. David kon niets goeds van zichzelf zeggen. Dat is vrucht van Godskennis. Daaruit vloede zijn zelfkennis. Calvijn zegt: de ware wijsheid is de kennis van God en van zichzelf. Die wijsheid had de Heere aan David geschonken. De Heere had ook de genade geschonken van staatsverwisseling en standsverandering. Hij was het eigendom van God geworden. Hij mocht door genade de Heere mijnen. Genade is vrucht van de Goddelijke verkiezing. De Heere heeft de zaligheid van David gewild. ook dat David als Zijn knecht op aarde zou staan. Maar Hij riep ook tot het ambt. Daar dorst David niet aan te denken. Hij was de minste uit zijns vaders huis. Hij werd niet meegeteld. Maar hij werd geroepen en

gezalfd en dat hield in verkiezing en bekwaamaking. Zo werd hij een knecht en slaaf van God, geestelijk en ambtelijk. Spreker mag vanavond de weldaden en gunsten Gods niet verzwijgen. Hij mag iets zeggen tot roem van Gods genade. Hij kent iets van de genade van David ook in zijn eigen leven. Op gevoelvulde wijze vertelt hij daarvan een en ander. Hij was 14 jaar oud toen hij zag, dat hij zonder God in de wereld was. Hij beschrijft hoe de Heere hem geleid heeft. Ook hoe de Heere hem riep tot het ambt. De Heere wilde hem stellen als een wachter op Sions muren. Calvijn wijst er op, dat er een algemene en een bijzondere roeping tot het ambt is.

David is met de mens en met zichzelf beschaamd uitgekomen, maar niet met de Heere. Hij is er voor bewaard om zelf naar de kroon te grijpen. Hij moest wel een weg van beproevingen gaan. Er is ook ongeloof bij hem geweest. Hij is onderwezen en getroost door de gangen en wegen die de Heere met hem gehouden heeft. Denk ook aan Jonathan. Hij mocht zeggen: gij hebt welgedaan bij Uw knecht.

Dat mag ook nu beleden worden tot roem van Gods genade. Jaren liggen achter hem van zonde en schuld. Maar de Heere heeft het welgemaakt. De Heere heeft Zijn genade laten doorwerken, zodat er verdieping mocht komen in het leven. God heeft het welgemaakt, ook ambtelijk. Door de nacht van ongeloof en twijfel heen. Hij heeft het Woord geopend en de zegen van het Woord geschonken. Ook is de arbeid niet ijdel geweest in de Heere. De Heere komt alleen de eer en aanbidding toe.

Naar Uw woord. Daarin ligt vast wie de Heere is. Door Zijn spreken heeft de Heere Zich kenbaar gemaakt. Daardoor deelt de Heere mee, wie Hij was, is en blijft. Daarin schitteren Zijn namen en deugden. Dat Woord is geladen met Goddelijk gezag. Dat is eeuwig, levendig en krachtig, waarachtig en betrouwbaar.

David mag zeggen, dat de Heere het woord ook tot hem gesproken heeft, ingedragen heeft in zijn ziel, tot neerwerping, onderwijzing enz. Hier denkt David aan de beloften die de Heere hem deed horen, die zijn tijdelijk, geestelijk en ambtelijk leven raken. Daarom ging David uitzien naar een uitwerkend en vervullend God. David heeft gezien, dat alles vastligt in het dierbaar zoenbloed.

De Heere heeft in sprekers leven waargemaakt: Ik heb u geroepen...Telkens moest worden beleden alles verzondigd te hebben. Hij is een onnutte dienstknecht, die nergens goed voor is. Desondanks is hij dienstknecht geworden en gebleven. Wel onbekwaam maar niet onbevoegd.

We zingen Ps. 119:47.

Hierna zegt Ds. Tanis, dat het in zijn hart leeft allen hartelijk te bedanken voor hun aanwezigheid, gemeenteleden, afgevaardigden van andere kerken, ook kerkeraadsleden en leden van vroegere gemeenten. Hij spreekt over de jaren in Urk, Middelharnis en Barendrecht doorgebracht. Nu is hij al 9 jaren in Sliedrecht. We mogen in liefde en vrede leven. Dat is een gunst van God. Hij stelt het op prijs, dat verschillende ambtsbroeders aanwezig zijn, ook uit andere kerken. Hij memoreert, dat Ds. Slagboom door ziekte verhinderd is, maar mogelijk door de kerktelefoon meeluistert, dat Ds. Geleijnse niet kon komen wegens zijn hoge leeftijd en dat Ds. N. de Jong door plotseling opgekomen bijzondere omstandigheden verhinderd werd en dat ook de burgemeester door ambtelijke bezigheden niet kon komen. Daarna eindigt de jubilaris met een ootmoedig dankgebed.

Ds. H. C. van der Ent spreekt namens de classis en de vorige gemeenten, dit laatste wegens de ziekte van Ds. Slagboom. Hij dankt voor al de classicale arbeid. Hij deed veel in de classis, vooral voor Dordt. Ook in de gemeenten hebt u veel werk gedaan. Spreker en de jubilaris zijn samen in Apeldoorn geweest, onder één dak. Hij getuigt nog van de zegen op de arbeid en de getrouwheid des Heeren. Straks zal de tijd aanbreken om de Heere eeuwig de eer te geven. Hij hoopt, dat de Heere hem nog vele jaren geeft te arbeiden.

Ds. Blok van Capelle aan de IJssel spreekt namens de Spaanse Evangelische Zending. Hij wijst er op, dat Van Dale nog meer over jubileren schrijft en verbindt daaraan een treffende toepassing. Voor iemand die failliet was was het jubeljaar van grote betekenis.

Hij kreeg alles terug en kon roemen in God en Zijn trouw. Spreker dankt voor de arbeid van de jubilaris ten bate van de Spaanse Evangelische Zending.

Zelf spraken we een kort woord namens de redactie en de vrienden van Bewaar het Pand, instemmend met Paulus: en zij verheerlijkten God in mij.

Br. de Heere sprak namens de kerkeraad. Zo de Heere voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Moge de heere alle wensen met Zichzelf vervullen. Spreker wenst de jubilaris van harte geluk. De Heere schenke nog vele jaren, kon het zijn in het midden van onze gemeente, tot eer van Zijn Naam. Dat de Heere ook verder uw sterkte en troost moge zijn. Hij feliciteerde ook Mevr. Tanis en de kinderen van harte. Van Mevr. gaat een stimulerende kracht uit in het ambtelijke leven. Op verzoek van spreker zingen allen staande Ps. 74:15 en daarna Ps. 134:3.

Ds. Tanis zegt, dat het hem goed deed hier ooms en tantes, neven en nichten te zien. God gedenke u in Zijn genade en gunst. Hij beantwoordt kort de verschillende sprekers. Hij wenst de gemeente de vervulling van de zegenbede toe. De Heere gedenke allen oud en jong.

We zingen Ps. 32:4 waarna Ds. Tanis de zegen des Heeren op de gemeente legt.

Velen maken nog van de gelegenheid gebruik om Ds. Tanis en de zijnen in het kerkgebouw te feliciteren. De genodigden kunnen in de vergaderzaal nog wat gebruiken en met elkaar samenspreken. Tenslotte gingen allen heen. Ook voor de jubilaris en de zijnen kwam er een einde aan deze dag, die in het teken stond van SOLI DEO GLORIA.

B.

AL DE WERKEN VAN R. EN E. ERSKINE

De Erskines zijn onder ons bekend vanwege hun werken, die al in vroeger eeuwen uit het engels in onze taal zijn overgezet en een goed onthaal hebben gevonden.

Uitgeverij G. Kool te Veenendaal verzorgt een nieuwe druk van al de werken van deze schrijvers. Van de 12 delen zijn er al 8 verschenen. We hebben al meer dan eens op dit kostelijke werk gewezen, maar nu de uitgave voortgang heeft willen we nog eens aandacht aan dit werk schenken. Het gaat natuurlijk niet aan om elk deel en elke preek of verhandeling apart te bespreken. Dat is ook niet nodig, omdat de naam van deze schrijvers gevestigd is. Zij staan bekend wegens hun rechtzinigheid en ijver.

Prof. Dr. S. van der Linde schrijft in de Chr. Enc. 2e uitgave, over hen. We willen dit ter informatie hier overnemen:

Het leven van deze broers loopt zo parallel en is zo nauw verbonden, dat we ze alleen als een eenheid kunnen bespreken. E. (geboren 22 juni 1680 te Dryburgh, overl. 2 juni 1754) en R. (geboren 1685 te Monilaws, overl. 6 november 1752) zijn predikantszonen die ondanks vaders moeilijke leven hetzelfde ambt kozen. E. stond jaren in de gemeente Stirling, R. diende geen andere gemeente dan Dunfermline. Maar hun prediking bleef allermint tot deze kleine kring beperkt, maar wekte in heel Schotland en ook ten onzent weerklank. De 18e-eeuwse Ned. uitgave van hun beider preken in 12 delen beleefde in de 19e eeuw twee nieuwe uitgaven en nog in onze eeuw vonden herdrukken plaats. Deze prediking heeft tot inhoud de vrije genade van God in Christus. In de frisheid en de ruimheid ervan doen de broers wat aan Wesley en Whitefield denken. Deze vrije genade, die R. ook nog wist te bezigen in zijn Gospel Sonnets, maakt front tegen het opkomende Deïsme, met zijn deugdbetrachting en weet naast de heerlijkheid van de hemel de schrik der hel niet te verzwijgen. Binnen de kerk keren de broeders zich tegen het neonomianisme, dat in zijn vrees voor zijn tegendeel (het antinomianisme) van het geloof en de genade een nieuwe wet dreigde te maken. Dat brengt een beperking van de beloften van het Evangelie mee, die de E. 's fel bestrijden en waartegenover zij stellen, dat „de kabinetten der evangelische beloften voor allen zeer wijd behoren te worden geopend”. Immers in Christus ligt een onuitputtelijke rijkdom en er is voor een ieder plicht en recht, om daaruit te putten om niet. Het is onmogelijk dat iemand, die in Christus gelooft, beschaamd zou uitkomen. Zelden is de belofte van het Evangelie zo nodigend en verplicht-

tend gepreekt; niet vaak ook is het „bevinde-lijke” en het exegetisch-dogmatische zo tot een eenheid verweven. We worden herin-nerd aan het Methodisme, we moeten ook even aan het Réveil denken.

Het „protest tegen de geest der eeuw” van de E. 's riep verzet wakker. Dit leidde in 1733 tot de „Secession”, waarvan E. de ziel werd. Willen we ook dit vergelijken met de toestanden ten onzent, dan komen vanzelf Comrie en Holtius in hun strijd tegen de Toleranten naar voren; ook De Labadie moet hier genoemd worden en er is een parallel met de Afscheiding van 1834. Daaruit blijkt dan dat de E.'s gaan in het spoor van de Ger. reformatie en veel hebben, dat wij in de Nadere Reformatie kennen. De slotfiguur uit de Nadere Reformatie bij ons, Th. van der Groe, heeft dan ook aan de Ned. uitgave van de werken der E.'s uitvoerige inleidingen toegevoegd, die geestverwantschap verraden, hoewel v.d. Groe's prediking het in levendigheid en evangelisch gehalte o.i. bij die der E.'s niet halen kan. H. Bavinck gaf in 1904 een bloemlezing uit de E.'s en was daartoe wel zeer gekwalificeerd. Tegen zowel een eenzijdig objectieve als een te subjectief gekleurde religiositeit is de prediking van de E.'s, die helaas wat gedrukt wordt door een soms zeer grote uitvoerigheid, onwaardeerbare medicijn.

Dit artikel van Prof. van der Linde is zeer oriënterend.

In deze eeuw zijn er al verschillende uitgevers begonnen met het verzorgen van een nieuwe uitgave, maar voorzover we weten hebben zij het werk niet kunnen voltooien. Uitgever Kool heeft zich daardoor niet laten weerhouden om een nieuwe poging te wagen en uit het feit, dat het ene deel na het andere verschijnt menen we te mogen opmaken, dat de uitgave slaagt. Daar verblijden we ons over. Het mag wel opmerkelijk heten, dat in onze dagen van verval en vervlakking er toch nog vraag is naar deze en dergelijke lektuur. We hopen alleen, dat de mensen niet allereerst de boeken kopen vanwege het welverzorgde uiterlijk als een aanwinst voor de boekenkast, maar dat het er om gaat de werken ook te lezen en daardoor onderwezen te worden tot zaligheid. De uitgave is een fotografische herdruk van het werk zoals dat in het midden van de vorige eeuw verscheen. Wilt u de prijs weten? Nu, die is f 37,50 per deel.

We willen nog een korte samenvatting geven van de inhoud van de eerste 8 delen. Verschillende delen beginnen met een voorrede van Th. van der Groe. Verder bestaat de inhoud uit preken of verhandelingen van de beide broers.

I. Voorrede van Van der Groe over het lezen der Heilige Schriften en andere Godgeleerde boeken. Verder preken van R. Erskine over: Blijde boodschap in zware tijden, De tegenwoordige plicht voor de naderende duisternis, Het grote verderf en de uitnemende hulp, De strijd des komenden, De voor-komende liefde, Het gescheurde voorhang-sel en Het lied van de strijdende kerk.

II. Voorrede van Van der Groe. Dan volgen preken van E. Erskine over De naam Gods in Christus verheerlijkt, De zuchtigen der gelovigen onder hun bezwaren, De verhoging der gelovigen door de toegerekende gerechtigheid. De Koning gebonden op de galerijen, De reize eens gelovigen uit de woestijn van deze wereld naar het hemels Kanaän, Een schat van Evangelische genade, gedolven uit de berg Sinaï en De wet des geloofs uitgaande uit Sion.

III. verhandelingen van R. Erskine over Het zelfbedrog veroordeeld en de weg ter genezing ontdekt, Zacheüs komt tot Christus door de krachtadige roeping, Gods inwendige getuigenis of het zekere bewijs des geloofs en De ware godsdienst voorgesteld naar de eis van het Evangelie, of de grote plicht om Christus aan te nemen en in Hem te wandelen.

IV. Voorrede van Van der Groe over het oprecht gelovig aannemen en gebruik maken van de beloften des H. Evangelies. Verder verhandelingen van R. Erskine over Christus het Verbond des volks, Des Middelaars macht in hemel en op aarde, Het Lam in het midden des troons en De kracht der zonde en hoe de wet derzelve kracht is.

V. Voorrede van Van der Groe over de nodige voorbereidselen, wezenlijke eigenschappen en onafscheidenlijke gevolgen van het ware zaligmakende geloof. Daarna verhandelingen van R. Erskine over De traspwijze overwinning of de hemel allengs gewonnen.

Een belovend en een volbrengend God, De rivier des levens, voortkomende uit de troon Gods en des Lams, Het zaligmakende gezicht of een gezicht van God in Christus en De beste borgstelling of de zekerste verbintenis. VI. Verhandelingen van E. Erskine over De verzekering des geloofs, Verhandeling over het ongeloof, De banier des hemels opgericht tegen de vijand, Christus in de armen van een gelovige, De plechtigheid van Christus' hemelvaart tot de troon der heerlijkheid, De grimmigheid des mensen, opgebonden door de kracht van God, De troon der genade en dan nog een leerrede bij gelegenheid van het openen der Synode te Perth en Sterling en een leerrede over Jesaja 9:5.

VII. Verhandelingen van R. Erskine over de zwangere belofte en haar vrucht, De grote vraag van de Evangelie-Catechismus en Predikatie van de Samaritaanse vrouw aan de lieden van de stad.

VIII. Voorrede van Van der Groe over het schadelijk misbruik van een algemene overtuiging tot een valse grond van rust voor de ziel. Verder verhandelingen van E. Erskine over De vervallen hut of tabernakel Davids, De jaarboeken van de verlossende liefde, Christus aangemerkt als de nagel geslagen in een vaste plaats, Het dappere geloof, Gods kleine overblijfsel, deszelfs klederen onbevlekt bewarende in de boze dag en De regenboog des verbonds, de troon der genade omringende.

Men ziet, er is een grote verscheidenheid. Steeds trechten de Erskines het licht van Gods Woord te laten schijnen. En daar gaat het om.

N.B. Het bovenstaande artikel was al enige tijd geleden geschreven, maar kon niet eerder worden geplaatst. Inmiddels zijn er weer twee delen van AL DE WERKEN uitgekomen. Evenals we dat gedaan hebben ten aanzien van de vorige delen willen we de inhoud van de delen, die zo pas verschenen zijn, weergeven.

IX. Preken van R. Erskine over De grote bazuin des evangelies, Evangeliedwang, De gelukkige ure van Christus levendmakende stem, Rein water tot reiniging van onreine zondaren, Gods grote naam de grond der verlossing van grote zondaren, Verbondsge-nade voor verbondswerk, Gevoelige tegenwoordigheid, Kamers van veiligheid in tijden van gevaar, Getuigen bijgebracht voor God, De hemel door vragen geperst, Duistere voorzieningen, ten zijnen tijd verklaard en De gelukkige overwinnaar.

X. Preken van R. Erskine over Pleitrede des geloofs op Gods Woord en Verbond, De rust en maaltijd des geloofs onder de boom des levens, Christus komt tot Zijn volk, Christus liefdeverzoek herhaald, De macht en list des Satans bepaald en verijdeld en De verlossing door Christus.

Ook deze delen kosten f 37,50 per stuk. Hartelijk aanbevolen. B.

VOOR DE JEUGD

Beste Jongelui!

De brief van Paulus aan Filemon 32.

„dewelke ik wel had willen bij mij behouden, opdat hij mij voor u dienen zou in de banden van het evangelie; maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uw goeddadigheid niet zou zijn als naar be-dwang, maar gewilliglijk.”

Fil.: 13,14.

Paulus en Onesimus konden het samen, ondanks alle verschillen die er tussen hen waren, heel goed vinden. Zij beoefenden de gemeenschap der heiligen. In geestelijk opzicht stonden zij tegenover elkander, als een vader en zoon. Je zoudt 't ook zo kunnen zeggen, want dat is niet minder waar, het waren broeders van hetzelfde huis. De berijmde psalmen, zoals wij die kennen, kenden zij toen nog niet. Maar zij hadden best kunnen zingen: Ai ziet, hoe goed, hoe lieflijk is het dat zonen, Van hetzelfde huis, als broeders samenwonen, Waar 't Liefdevuur niet wordt gedoofd....

Paulus was iedere keer weer blij als hij Onesimus zag. En dat was wederkerig ook zo. Bij alle ellende die er te beleven viel, waren zij twee gelukkige mensen. Als ik over „alle ellende” spreek, dan moet je niet vergeten de omstandigheden waarin zij toen verkeerden. Want Paulus was altijd nog een gevangene, terwille van het evangelie. En Onesimus had ook de nodige ontberingen te

lijden. Het was toen eenmaal een andere tijd dan nu. En zeker als men Christen was, werd men niet bepaald „in de watten gelegd”.

Doch al deze dingen deerden hen niet. Zij waren samen één in de Heere. En al moet men dan in natuurlijk opzicht veel ontberen, dan is men toch rijk en gelukkig.

Verstaan jullie dat ook, jongens en meisjes? Want wij denken zo menigmaal dat het geluk gelegen is, in al datgene wat deze wereld biedt. En dat is zeker het geval, wanneer men nog jong is. Jullie leven in een welvaartstijd. Daar raak je ook al weer aan gewoon. Daarom is het goed, dat we van tijd tot tijd, daar weer eens aan herinnerd worden. Er zijn er zovelen in de wereld, die beslist niet die luxe hebben, die velen van ons zich kunnen permitteren. De welvaart brengt vele gevaren met zich mee. Vergeet dat ook niet. Door middel van de reclame, die wel eens de grootste vijand van de mens genoemd is, worden alle aanlokkelijke dingen onder je aandacht gebracht. En van het zien komt het begeren. Zo is het in het paradijs al begonnen en zo is het nu nog. Als we het begeerde maar in ons bezit hebben, dan denken we de hemel op aarde zo ongeveer gekregen te hebben. Doch aan het begeren komt geen einde. Het oog wordt niet verzadigd van het zien en het hart niet van het begeren. Zo staat het nog in de Bijbel ook. Ja, daar kun je alles in vinden. Leest hem maar veel en geeft er maar goed acht op. Je kunt er wijs door worden tot zaligheid.

Wanneer we nu alleen maar begeren gatgene wat de wereld biedt, dan moeten we toch bedenken, dat we eens alles achter zullen moeten laten. En een ander neemt het dan weer tot zich. We verliezen dan alle aardse schatten. Naakt zijn we in de wereld gekomen, en naakt moeten we er ook weer uit.

Wat is een mens dan arm, wanneer hij de vreze des Heeren, die Paulus en Onesimus kenden en beoefenden, niet hebben gekend en beoefend. Dan moeten we voor eeuwig omkomen. Zoekt daarom geen grote dingen in de wereld. Maar zoekt eerst het koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid. En dan zullen alle andere dingen je toegeworpen worden. Die de Heere vrezen zijn alleen rijk en gelukkig. En diegenen, die dat niet doen, zijn diep ongelukkig. Weest er maar nooit jaloers op. Werelds goud is tenslotte alleen maar klatergoud. Doch het goud der genade heeft blijvende waarde.

Dat Paulus Onesimus bij zich wilde houden, terwille van de gemeenschapsbeoefening, kunnen jullie nu wel begrijpen.

Doch hij zegt er nog wat bij, en daar moeten wij ook acht op geven. „Opdat hij mij voor u dienen zou in de banden van het evangelie”. Paulus zat altijd nog in de banden. Hij had zo nu en dan wel een zekere vrijheid, maar hij kon toch niet gaan en staan waar hij wilde. Wij weten dat hij in de gevangenis verschil-lende brieven geschreven heeft. En dat zijn er meer geweest, dan ons in de bijbel bewaard zijn gebleven. Om die brieven te kunnen schrijven waren papier, pen en inkt van node. En dat was vroeger niet zo gemakkelijk te verkrijgen als tegenwoordig. Kortom, Onesimus, kon met allerhande kleinere en grotere zaken, Paulus goede diensten bewijzen. Wie zal zeggen, dat hij nooit eens een brief weg heeft moeten brengen. Want dat ging er toen ook niet zo eenvoudig naar toe als nu. Een P.T.T. met alle gemakken die wij hebben, was er niet. Men moest de brieven met anderen meegeven en dan waren zij soms weken, maanden onder-weg, voor ze op de plaats van hun bestem-ming waren. Niet zelden raakten er ook brieven zoek. Een vertrouwd iemand, die de brieven op de plaats van hun bestemming bracht, was dus van grote betekenis. „Opdat hij mij voor u zou dienen in de banden van het evangelie” houdt dus nog al heel wat in. Doch als jullie dit zinnetje goed lezen, zit er nog meer in. Want Paulus spreekt hier ook in uit, hoe hij over Filemon dacht en wat zijn rechten waren als dienaar van het evangelie. Paulus heeft met het evangelie Filemon gediend, meer dan eens. En nu was Filemon verplicht, om op zijn beurt, met aardse goederen die hij ruimschoots bezat, Paulus van dienst te zijn. Dat is overeenkomstig het woord van God. Want die het altaar dient, moet ook van het altaar eten. Van deze rechten, die Paulus als dienaar van het evangelie had, heeft hij meerdere malen geen gebruik gemaakt. Hij deed dit dan niet, opdat de loop van het evangelie er niet door verhinderd zou worden, maar veel eer

ALLE BEGRIP TE BOVEN (11)

3. In de jaren twintig van de negentiende eeuw (4).

Toen zei ik: „Charlotte, deze teksten zijn ook voor jou in vervulling gegaan: „De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen” en „Ik zal hem geven een witte keursteen en op de keursteen een nieuwe naam geschreven, welke niemand kent die hem ontvangt”, waarop ze met grote nadruk zei: „Ja zeker”.

Enige uren voor haar dood zei ze, vanwege de benauwdheid met grote moeite: „Is dit sterven?” Omhoog ziende, voegde ze er aan toe: „Mijn Heere en mijn God”. Ze was vijf en dertig jaar oud.”

Het jaar 1826 werd door Sukey Harley herdacht als het jaar, waarin haar huisje afbrandde. Voordat ze naar Brom Hill, vlakbij Wrentnall, verhuisde is ze waarschijnlijk een paar maal verhuisd. Het huisje, dat afgebrand is, werd beschreven als „een eenzaam huisje: niemand woonde er dichterbij dan een halve mijl, behalve dan de man, die in de andere helft ervan woonde”. Dit tragisch gebeuren is in Sukey's eigen woorden beschreven.

„Het was zondagmorgen. Ik was alleen thuis; mijn man en kind waren naar de kerk toe. Ik was zwak van lichaam en verslagen van geest. Mijn zware zonden drukten mij op het hart. Mijn Zaligmaker had Zijn aangezicht verborgen. Mijn zondig hart en de listige duivel waren het enige gezelschap, dat ik had; we waren samen in het huis opgesloten. Hij vertelde mij, dat mijn God mij geheel verlaten had en dat mijn gezegende Jezus Zijn aangezicht voor altijd van mij verborgen had. Hij zei, dat ik nooit een kind van God geweest was, dat ik al die jaren in een waanvoorstelling geleefd had, dat mijn zonden te groot waren om vergeven te worden, dat ik tegen de vergeving gezondigd had, dat de rechtvaardige en heilige God mij nooit Zijn kind zou noemen en allerlei andere dingen gaf hij mij in het hart. Een van die dingen, die hij zei, was, dat als het maart werd met zijn krachtige winden, het huis omver geblazen zou worden en ik in de hel zou storten. Wel, hij had de overhand over mij en ik werd zwaar beproefd in mijn ziel. Ik wist niet één woord te antwoorden, want ik voelde me zo vervloekt. O, in welke een treurige staat was ik op die troosteloze morgen! Ik dacht: „wel, wat een zaak is dit! Is het waar? Heb ik al die jaren in een waanvoorstelling geleefd?” Juist toen ik dit dacht, rook ik een brandlucht. Het huis vulde zich met rook en ik zei: „wat, staat het huis in brand?” Ik was zo zwak en uitgeteerd, dat ik ternauwernood naar de deur kon kruipen. Ik keek naar buiten en zag, dat het dak van mijn huis in brand stond. Nu triumfeerde de duivel. Hij vertelde mij en hij maakte, dat ik het bijna ook geloofde, dat dit gebeurd zou zijn, als ik een kind van God was geweest. Wat, zei hij, denk je niet, dat God een van Zijn eigen kinderen zou beschermen? Jij bent er geen van Hem. Je hebt al die jaren in een verbeelding geleefd.

Ik stond op het pad en bleef naar mijn brandende huisje kijken, maar van die dag af tot nu toe kan ik de dodelijke krankheid, de vreselijke angst, die mijn ziel van binnen aangreep, niet beschrijven. O, het is te vreselijk om er over te spreken. Ik geloof de leugens van de duivel en hield het als een waar teken en zeker bewijs, dat ik in al mijn gezegende verwachtingen bedrogen was en dat ik nooit onder de ware verkoren kinderen Gods gevonden zou worden. Terwijl ik naar het vuur keek, riep ik met een buitengewoon bittere schreeuw uit: „Ik ben verloren, voor eeuwig verloren!”

Was het mijn woning, waarover ik treurde? Neen, maar het was, omdat ik dacht, dat al mijn hemelse schatten verloren waren. Toen viel ik op de met gras begroeide glooiing voor mijn brandende huis neer. Ik had geen kracht om zelf te proberen iets te redden of hulp te roepen. En om het brandende huis binnen te gaan, dat durfde ik niet. Ik dacht, dat de vlammen klaar stonden om mij te verslinden en ik was de schuldigste ellendeling; mijn zonden, mijn zwarte zonden stonden klaar om mij te verslinden. Ik bleef mijn treurige staat beklagen. Wat, zei ik, is het waar? Ben ik al die jaren in een waanvoorstelling geweest? Is mijn gezegende hoop tenslotte op niets uitgelopen? Is mijn dierbare Zaligmaker voor goed weggegaan? Zal Hij Zijn gunst

aan mij niet meer tonen? Zal Hij niet langer mijn Vader, mijn Verlosser zijn? O, wat moet ik doen? Toen ging ik bedenken, welk een gezegend vertrouwen ik in Hem had gehad en hoe ik dacht, dat Hij Zelf mij verteld had, dat ik Zijn kind zou zijn en dat Hij mij zou zalig maken en een Vader voor mij zou zijn en een almachtige Verlosser. Toen ging ik bedenken, hoe ik in Hem geroemd had en hoe ik overal aan de hele wereld verkondigd had, dat ik een Zaligmaker en een God had; en nu dacht ik: is alles hierop uitgelopen? Wat, is al mijn hoop vergaan? Toen ging ik bedenken, welke gezegende dingen Hij voor mij gedaan had. Wel, zei ik tot mezelf, ik dacht, dat het Hem behaagd had Zijn Naam in mij te openbaren en mij onderwijs te geven om Zijn woord te lezen en Hem mijn Zaligmaker te noemen en nu zou alles een waanvoorstelling geweest zijn? Hoe kan dat nu? Heeft Hij mij niet tot Hem leren bidden? En heeft Hij niet keer op keer Zijn Woord aan mijn hart gezegd? Was Hij het dan niet Zelf, Die mij Zijn Woord leerde lezen? Ik dacht, dat Hij het was. Ik dacht, dat Hij al deze dingen voor mij gedaan had en zou hij mij nu gaan verlaten? O, mijn vreselijke staat, mijn zonden, mijn zware zonden, mijn zwarte zonden! O, hierdoor komt het, hierdoor komt het. Ik riep uit, gelijk David, ja ik brulde in de onrust van mijn ziel.

Ik vermoed, dat als er iemand langs gekomen was en mij daar in het gras had zien liggen en mijn huis in brand, hij mij voor een wanhopige dwaas verklaard zou hebben en dat was ik, een dwaas van de duivel. Maar wat hadden zij daarvan kunnen weten?

Wel, ik bleef aan het schreeuwen en jammeren en het beklagen van mezelf. Ik durfde bijna niet tot God op te zien om hulp. Ik dacht, dat Hij helemaal weggegaan was, ik vreesde haast, voor altijd. Mijn zonden hadden Zijn genade van mij verborgen en de Satan vertelde, dat mijn hoop voor goed verloren was; alles was verloren. Ach, maar het was toch niet verloren; dat was een leugen! De gezegende en genadige God was in de hemel, Hij hoorde mijn treurig geschrei. Zijn heilige en glorieus Naam zij voor eeuwig gezegend, Hij hoorde mijn treurig geschrei, Hij zag mijn tranen. Hij had op Zijn eigen tijd medelijden met mij. Hij kwam tot mijn verlossing. Hij haastte Zich tot mijn ziel. Hij bestrafte de verzoeker. Toen was de duivel verdwenen. De gezegende Jezus dreef hem in een ogenblik op de vlucht en de gezegende Jezus nam bezit van mijn bedroefde ziel.

Hij verandere mijn zware verdriet in vreugde. Hij verzekerde mij keer op keer, dat Hij mijn Zaligmaker was en mijn Bevrijder en dat Hij mij niet zou begeven noch verlaten. Ik voelde, dat Zijn dierbare bloed genoeg was om al mijn zonden weg te wassen en mijn ziel verheugde zich in God, mijn Zaligmaker.

Hij sterkte mij wonderbaar. Het is onmogelijk voor mij om de verwonderlijke verandering, die Hij in mij teweeg bracht, recht te beschrijven. Ik, die zo zwak was, zo uitgeteerd, dat ik amper in staat was om uit het huis te kruipen en mezelf op het gras neer te werpen, was in één ogenblik gesterkt en bezielde en vervuld met alles wat ik nodig had. Toen stormde ik mijn brandende woning binnen, ik maakte me geen zorg om de vlammen noch om de vallende balken of stukken hout, zelfs niet om de duivel, mijn dodelijke vijand, want mijn Zaligmaker was bij mij, Hij was mijn verweer. O, ik was zo veilig. Ik voelde me zo veilig in Hem. Hij en ik waren samen alleen in het brandende huis.

Het eerste, wat ik pakte was mijn doos met boeken, waar mijn dierbare Bijbel in zat, en wierp die uit het raam de tuin in; toen ging ik naar boven en pakte het vat op, waar het spek in zat. Ik had die week een varken ingezouten. Het was zoveel, dat twee mannen het maar net naar beneden hadden kunnen dragen. De zijden spek en de hammen lagen samen in het vat. Ik pakte het op met de kracht, die God mij gegeven had en met Zijn hulp droeg ik het naar beneden, het huis uit en zette het in de tuin neer. Toen ging ik de klok halen en bracht die naar buiten met gewichten en al. Toen ging ik weer naar boven en begon het beddegoed naar buiten te gooien en daarop begon ik het ledikant uit elkaar te schroeven. Terwijl ik dit aan het doen was, kwam John Merrick, die de vlammen van verre gezien had, buiten adem aanhollen om mij te helpen. Arme man, hij wrong zich de handen samen en maakte zo'n drukte.

bevorderd. Men heeft van Paulus nooit kunnen zeggen dat hij een „brooddominee” was. Dat is namelijk iemand die het Woord verkondigt, om aan de kost te komen. Het gaat de zodanigen dan niet in de eerste plaats om de komst van het koninkrijk Gods, maar om hun eigen welzijn. Zelfs de schijn daarvan heeft Paulus zoeken te vermijden. Dat heeft natuurlijk zelfverloochening gekost. Doch dat had hij er graag voor over. Dat neemt echter niet weg, dat als het er op aan kwam, Paulus wel recht had op onderhoud, wat zijn tijdelijk bestaan betreft. En daar moesten de mensen medelijkerwijs voor zorgen. Dat is vandaag nog zo. Daarom staat er ook in de beroepsbrief, die een dominee krijgt, als hij naar een of andere gemeente beroepen wordt, dat hij die in het evangelie dient, ook van het evangelie leven moet. En opdat hij zonder zorg zou kunnen leven, wordt hem een traktement toegezegd. Daar is dus niets op tegen. Ik schrijf dit,

omdat er altijd nog mensen zijn, die daar wel op tegen zijn. Doch dat is dan niet naar het Woord van God.

Paulus wist, dat als Filemon in Rome was, dat hij dan niet achter zou blijven om zijn plicht na te komen, namelijk om Paulus van al het nodige te voorzien. Doch daar Filemon in Colosse zich bevond, was het hem niet mogelijk, om zijn verplichtingen ten opzichte van Paulus na te komen.

Nu, zegt Paulus, Onesimus zou het als een dienstknecht van u (Filemon) nu kunnen doen.

Ofschoon hij dus als dienaar van het evangelie een zeker recht kon laten gelden op Onesimus, wil Paulus ook van dat recht geen gebruik maken. Want als het er op aan kwam, was Onesimus geen knecht van Paulus, maar van Filemon. En nu mocht Paulus niet **begeren** die knecht van Filemon, hoe goed hij hem overigens ook gebruiken kon.

Zou Paulus hier gedacht hebben aan het tiende gebod? Dat luidt: Gij zult niet begeren uws naasten huis. Gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn **dienstknecht**, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets dat uws naasten is? Ik geloof het zeker. Hij schrijft niet voor niets in een van zijn brieven: Ik had niet geweten, dat de begeerlijkheid zonde was, indien de wet niet zeide: Gij zult niet begeren.

Er zijn heel veel begeerten die niet goed zijn, en die een mens ongelukkig maken. Doch er zijn ook begeerten die geoorloofd zijn, ja zelfs geboden. Ik wil een voorbeeld noemen, en dan gaan we voor deze keer daar mee besluiten. „Eén ding heb ik van de **HEERE** begeerd, en dat zal ik zoeken, dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in Uwe voorhoven, om de liefelijkheden des **HEEREN** te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel”. Dat is de begeerte geweest van koning David. En dat was weer familie van de

apostel Paulus. Is dat ook jullie begeerte? Dan behoort je tot 'n bewelddigde familie. Dankt er God voor. De volgende keer verder. Jullie aller vriend Ds. H. C. v.d. Ent.

P.S. Terwijl ik dit stuk klaar zat te maken, werd ik opgebeld door een zuster der gemeente, en die gaf mij vier nieuwe abonnees op. Jullie begrijpen, dat ik niet na kan laten om jullie daarvan in kennis te stellen. Ik stuur ze haastig door naar de administrateur. Geven jullie hem er dan ook allemaal een paar op. Daar kunnen er nog meer bij.

BOEKBESPREKINGEN

Het licht verdreef de duisternis
Uitgeversmaatschappij J. H. Kok - Kampen

Dit boek bevat een bundel kerstverhalen en -gedichten voor alle leeftijden onder redactie van C. Bergman en I. A. Kole. Verschillende personen hebben hun medewerking verleend. In het algemeen maken de verhalen een goede indruk. Wel zijn de gegevens soms wat al te gezocht, bij voorbeeld als een van de schrijvers een kind in de Kerstnacht in een schaapskooi laat geboren worden. De betekenis van het Kerstfeest had veel meer tot zijn recht moeten komen. De redactie zegt zelf: In de verhalen en de gedichten is geprobeerd om onder woorden te brengen, wat de liefde van God in de geboren Zoon van God, Jezus Christus, betekent voor een mens, die door eigen schuld de gemeenschap met God gebroken heeft! Een ongekennde liefde en genade. Deze boodschap van de bevrijdende liefde en genade, die in Jezus geopenbaard is, willen de schrijvers doorgeven in proza en poëzie. Ook aan de jongsten onder ons, want van die heeft de Heere tegen Zijn discipelen gezegd: Verhindert ze niet om tot Mij te komen! Pas als we worden als een kind: afhankelijk en ontvankelijk, kan het feest worden in ons leven: Het Lichtfeest! Want Jezus is het Licht der wereld, die vanuit de duisternis van schuld en zonde, trekt tot het wonderbare Licht, dat in Hem zichtbaar is. Er zijn wel bedenkingen opgekomen. B.v. in het gedicht Zomaar, voor niets, luiden de eerste regels:

ook jongelui van achttien jaren
horen bij de schare
die God verkiezen wil

Het gaat er om de Schrift te laten spreken. We hebben onze vragen, maar we willen toch niet ontkennen, dat deze bundel veel goeds biedt.

Het boek is keurig uitgegeven en kost gebonden f 18,25.

B.

Psalm 84 : 11b

Heden nam de Heere uit het midden van onze gemeente tot Zich, onze zeer gewaardeerde koster

CORNELIS OPPELAAR

Met liefde tot de dienst des Heeren heeft hij vele jaren onze gemeente gediend.

De Heere trooste en versterkte zijn vrouw en kinderen in dit zware verlies.

13 november 1978

De kerkeraad van de Chr. Geref.
Kerk te Alphen aan den Rijn:

Ds. G. Hamstra, praeses
A. Beukers, scriba

150 Psalmen

Niet ritmische gemeente-koor- en solozang tesamen gebracht op 16 langspeelplaten. Ook per stuk verkrijgbaar.

AAN DEZE UNIEKE SERIE VAN 150 PSALMEN WERKTEN MEDE

Gemeentezang uit:
Hedert (orgel) Egon Woudenberg
Hedert (orgel) Jan Bonifazi
Hedert (orgel) Jan Bonifazi
Hedert (orgel) Jan Bonifazi
Hedert (orgel) Jan Bonifazi
Hedert (orgel) Jan Bonifazi
Hedert (orgel) Jan Bonifazi
Hedert (orgel) Jan Bonifazi
Hedert (orgel) Jan Bonifazi
Hedert (orgel) Jan Bonifazi

Verzorgd:
Het Utrechtsche Harmonieorkest
Het Utrechtsche Harmonieorkest
Het Utrechtsche Harmonieorkest
Het Utrechtsche Harmonieorkest
Het Utrechtsche Harmonieorkest
Het Utrechtsche Harmonieorkest
Het Utrechtsche Harmonieorkest
Het Utrechtsche Harmonieorkest
Het Utrechtsche Harmonieorkest
Het Utrechtsche Harmonieorkest

Het is mogelijk deze platen schriftelijk of telefonisch te bestellen. Bij de zending ontvangt u een accept-girokaart waarmee u kunt betalen.

orgels piano's
grammofoonplaten
bladmuziek
kleine muziekinstrumenten

muziekhuis
Zonnenberg & Verloop
Rivierdijk 814, Hardinxveld-Giessendam, Tel. 01846-5355

Hierbij verzoek ik tot toezending van de 16 lp's 'PSALMEN'.

NAAM _____

ADRES _____

PLAATS _____

zenden naar Zonnenberg & Verloop,
Rivierdijk 814, Hardinxveld-Giessendam.

Rustoord

„Repos Ailleurs“

te Driebergen heeft weer kamers vrij voor hen die er uit moeten voor rust, om wat op te knappen. Huiselijke sfeer en geen T.V. of radio. Tel.: 03438-2466

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit“ - en mijnheer zich „thuis“ voelt.

Voor bijbels, boeken en muziek

is LINDENBERG uniek!

Grote voorraad
Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

Lindenberg's
boekhandel

Slaak 4-8 (postbus 4209)

ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

Uitgeverij KOOL

PRESENTEERT U ZIJN NIEUWE UITGAVEN

Uitgaven voor: jong en oud, kerk en school

November verschijnt het grote standaardwerk „Handboek der geschiedenis van het vaderland“, door Mr. G. Groen van Prinsterer. Ongewijzigd naar de derde druk.

Verschijsning november 1978. Vraag gratis een uitgebreide prospectus aan.

Mr. John Bunyan: „Verhandeling over de parabel van de onvruchtbare vijgboom“ of het oordeel en de uithouwing van een onvruchtbare belijder. Genaaid, 96 pag. Prijs 9,90.

× Ds. J. D. Barth, „Onze Nederlandse Geloofsbelijdenisgeschiedenis“. Ds. J. D. Barth, 1871-1942 in leven predikant der Chr. Geref. Kerk 1910. Geref. Gem. 1924-1942.

Prijs slechts f 44,95. Na 15 december 1978 f 49,95.

O „Herinneringen van een pelgrim“, door Ds. Murdoch Cambell. Uit het Engels vertaald door J. Koolstra te Ede. Verschijnt okt./nov. 1978. f 18,90.

Al de werken van Ralph en Ebenezer Erskine. Prijs tot 1 jan. '79 f 450,- (f 37,50 per deel), daarna f 475,- compleet.

Th. van der Groe: „De Gereformeerde Grondleer van de Genadige Rechtaardigmaking door het Geloof“. Overgezet door Ds. J. v. d. Haar. Prijs f 19,90.

O Ds. F. Mallan e.a., „Om het Eeuwig Welbehagen“. Verslag van de begrafenissen van David Hage, in leven ouderling bij de Geref. Gem. in Ned. te St. Annaland. Genaaid f 7,95 (nov. 1978).

Mr. J. Hart, „Kort verhaal van de Genade Gods verheerlijkt aan Mr. Jozef Hart“. Genaaid, 48 pag., prijs f 5,95. (Nov. 1978).

William Huntington, „Roofgoed“. Gehaald uit de Staatsgevangenis te Londen zonder bejegering, geweld, bloedstorting of enige schade voor eigenaars. Genaaid, 50 pag., prijs f 5,95

× Jakobus Koelman, „Drieërlei Catechismus“. Prijs f 22,90.

O Dr. Maarten Luther, „Rome's Overwinnaar“. Prijs f 13,90.

H. J. Morren, „De Godsdienst verzekerd“. Het leven van Johannes Bogerman. Prijs f 19,90.

O Ds. Joh. van der Poel, „Oud maar niet te oud“. Verschijning eind oktober. Prijs f 25,50.

O „Eben-Haëzer tot hertoe heeft de Heere ons geholpen“, door ds. Joh. v.d. Poel. Prijs f 22,50. 2e druk verschijnt oktober D.V.

Oktober verschijnt: „Levens- en bekeringsweg van Gerrit Jan Raidt“. Leraar bij de afgescheiden gemeenten. Raidt was een tijdgenoot van de onder ons zo bekende Ds. H. H. Middel. Prijs voor dit bijzonder mooie boekje slechts f 9,90.

O Jan de Ruiter (1819-1894), „Leven en werk“. Levensbeschrijving, gedichten en enkele zeldzame brieven van hem. Prijs f 15,90.

„Henoch en Heman“, door Bart Roest. Met foto. Prijs f 8,90. 2e druk in voorbereiding, oktober D.V.

× Thomas Boston: „De kunst van mensen vangen“.

O Ds. J. v. d. Haar: „Voorzienigheidsgeloof en Polio-inenting“. Prijs f 5,95.

LEESBOEKEN, VERSCHIJNEN HALF NOVEMBER

L. Janse, „Onderduikers gezocht...!! Oorlogsboek. Prijs f 13,90.

L. Janse, „Toen de dijken braken“. Een boekje over de Watersnood van 1953. Prijs f 6,95.

L. Janse, „Op de boerderijen“, 40 blz., versierd met leuke tekeningen f 4,95.

Een tweetal mooie kinderboekjes van de schrijfster Geesje Vogelhaar-van Mourik, „Annemieke en Daantje“. Mooi kinderleesboek, versierd met prachtige tekeningen. Leeftijd 6-8 jaar. Ca. 60 blz. f 6,95.

„Daniël en Laurens“. Pracht leesboek, vlot verteld, versierd met prachtige tekeningen. Ca. 64 blz. f 6,95

Van J. W. Ooms zal bij ons gaan verschijnen „De val van de vesting“. Gebonden in een prachtige kleurenband, 170 pag. Prijs f 16,90.

J. W. Ooms, „O Kerstnacht, schoner dan de dagen“, een zelfstandige bundel kerstverhalen van de heer Ooms, een magnifieke bundel positieve kerstverhalen, Prijs f 19,90. Verschijning nov. 1978.

Een nieuw boek van de Barneveldse schrijver C. van Rijswijk „Bas en zijn twee vrienden“. Prachtig boek, boeiend geschreven, geschikt voor jong en oud (vanaf 10 jaar). Een boek met inhoud en strekking. Gebonden, 160 pag. Prijs f 14,90.

Van de bekende Veluwe schrijver Jac. Overeem verschijnt allereerst een oorspronkelijk volksverhaal. Jac. Overeem: „Waar de bron ontspringt“. Ca. 200 blz., gebonden in een pracht kleurenband, voorzien van prachtige illustraties, prijs slechts f 19,75.

Jac. Overeem: „De kleine zwerfer“. Een levensecht kinderverhaal, waarin de schooljaren van een jongen worden beschreven. 72 pag. gebonden in een pracht kleurenband, met prachtige illustraties. Prijs f 7,95.

× = Verschijnt nov./dec.

O = Verschijnt begin nov.

★ De op deze pagina genoemde boeken betreffen onze nieuwe najaarsuitgaven. Eén van deze boeken wordt onze HONDERDSTE UITGAVE, welke dan aangeboden wordt tegen een speciale voordeelprijs.

LET DAAROM EXTRA GOED OP ONZE ADVERTENTIES in de komende maanden.

★ Vraagt gratis onze catalogus aan, waarin al onze uitgaven uitvoerig vermeld staan. Al onze uitgaven zijn verkrijgbaar in iedere goede christelijke boekhandel, vraagt ernaar, of richt uw bestelling aan onderstaand adres. (Prijswijziging/zelffouten voorbehouden).

EEN BOEKHANDEL VOOR HET GOEDE EN VERANTWOORDE BOEK

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

UITGEVERIJ-BOEKHANDEL G. KOOL

STATIONSSINGEL 50, VEENENDAAL 3901 XK, TEL. 08385-13978, POSTBUS 177 3900 AD, POSTGIRO 280572
BANK: RABOBANK VEENENDAAL, BANKREKENING 36.51.10.191